

הַלְבוֹת מֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת פָּרָק ח

א. גִּיד הַנֶּשֶׁה נוֹהֵג בְּבִהְמָה וְחִיָּה הַטְּהוֹרִין, וְאִפְלוּ בְּנִבְלוֹת וְטֵרֵפוֹת שְׁלֵהֶן; וְנוֹהֵג בְּשִׁלִּיל וּבִמְקַדְשֵׁין, בֵּין קֳדָשִׁים הַנֶּאֱכָלִין בֵּין קֳדָשִׁים שְׂאִינָן נֶאֱכָלִין. וְנוֹהֵג בִּירֵךְ שְׁלִימִין, וּבִירֵךְ שְׁלִשְׁמָאל. וְאֵין אֲסוּר מִן הַתּוֹרָה אֲלֵא שֶׁעַל כַּף הַיָּרֵךְ בְּלֶבֶד, שֶׁנֶּאֱמַר "אֲשֶׁר עַל-כַּף הַיָּרֵךְ" (בראשית לב, לג); אֲבָל שְׂאֵר הַגִּיד שְׁלִמְעָלָה מִן הַכַּף, וְשִׁלְמֻטָּה עַד סוּפוֹ, וְכֵן חֵלֶב שֶׁעַל הַגִּיד אֵינוֹ אֲסוּר אֲלֵא מִדְּבָרֵי סוּפְרִים. וְשְׁנֵי גִידֵין הֵן הַפְּנִימִי הַסָּמוּךְ לַעֲצָם, אֲסוּר מִן הַתּוֹרָה; וְהָעֲלִיוֹן כָּלוּ, אֲסוּר מִדְּבָרֵי סוּפְרִים.

ב. הָאוֹכֵל מִגִּיד הַנֶּשֶׁה הַפְּנִימִי, מִמָּקוֹם שֶׁעַל הַכַּף לִוְקָה; וְאִם אֲכָל מִחֻלְבּוֹ, אוֹ מִשְׂאֵר הַגִּיד הַפְּנִימִי, אוֹ מִכָּל הַחִיצוֹן מִכֵּין אוֹתוֹ מִכַּת מִרְדּוֹת. וְכִמָּה שְׁעוֹר אֲכִילָה, כְּזִית; וְאִם אֲכָל הַגִּיד שֶׁעַל הַכַּף כָּלוּ אֵף עַל פִּי שְׂאִין בּוֹ כְּזִית לִוְקָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּבָרִיָּה בְּפָנֶי עֲצָמָה.

ג. אֲכָל כְּזִית מִגִּיד הַנֶּשֶׁה שְׁלִימִין, וְכְזִית מִגִּיד הַנֶּשֶׁה שְׁלִשְׁמָאל, אוֹ שְׂאֵכֵל שְׁנֵי גִידִים כָּלָן, אֵף עַל פִּי שְׂאִין בָּהֶן כְּזִית לִוְקָה שְׂמוּנִים; וְכֵן הוּא לִוְקָה, עַל כָּל גִּיד וְגִיד.

ד. הָעוֹף אֵין בּוֹ מִשּׁוּם גִּיד הַנֶּשֶׁה, מִפְּנֵי שְׂאִין לוֹ כַּף יָרֵךְ אֲלֵא יָרֵכוֹ עָגוּל. וְאִם נִמְצָא עוֹף שִׁירְכוֹ בִּירֵךְ הַבִּהְמָה שִׁישׁ לוֹ כַּף גִּיד הַנֶּשֶׁה שָׁלוּ אֲסוּר, וְאֵין לִוְקִין עָלָיו. וְכֵן בְּהֵמָה שִׁכַּף יָרֵכָה אֲרוּךְ כְּשִׁלְעוֹף גִּיד הַנֶּשֶׁה שְׁלֵהָ אֲסוּר, וְאֵין לִוְקִין עָלָיו.

ה. הָאוֹכֵל גִּיד הַנֶּשֶׁה מִבִּהְמָה וְחִיָּה הַטְּמֵאִים פָּטוּר, מִפְּנֵי שְׂאִינוֹ נוֹהֵג בְּטֵמְאָה אֲלֵא בְּבִהְמָה שְׁכָלָה מִתֵּרֶת; וְאֵינוֹ כָּאוֹכֵל מִשְׂאֵר גּוֹפָה, שְׂאִין הַגִּידִים מִכָּל הַבֶּשֶׂר, כִּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ. וְאִם אֲכָל מִחֻלֵּב שֶׁעַל הַגִּיד, הֲרִי זֶה כָּאוֹכֵל מִבֶּשֶׂרָה.

ו. הָאוֹכֵל גִּיד הַנֶּשֶׁה שְׁלֵנְבֵלָה, אוֹ שְׁלִטְרֶפָה, אוֹ שְׁלִעוֹלָה חֵיב שְׁתֵּים: מִתּוֹךְ שֶׁנִּכְלָל בְּאֲסוּר שְׂאֵר גּוֹפָה שֶׁהִיא מִתֵּר, נִכְלָל גַּם הַגִּיד וְנוֹסֵף עָלָיו אֲסוּר אַחֵר.

ז. הַנוֹטֵל גִּיד הַנֶּשֶׁה צָרִיךְ לַחֲטוֹט אַחֲרָיו, עַד שֶׁלֹּא יִשְׂאֵר מִמֶּנּוּ כָלוּם. וְנֶאֱמָן הַטֵּבַח עַל גִּיד הַנֶּשֶׁה, כִּשֶּׁם שֶׁנֶּאֱמָן עַל הַחֵלֶב; וְאֵין לִוְקִחִין בֶּשֶׂר מִכָּל טֵבַח: אֲלֵא אִם הָיָה אָדָם כֶּשֶׁר וּמְחֻזָּק בְּכַשְׁרוֹת הוּא שְׁשׁוּחַט לַעֲצָמוֹ, וּמוֹכֵר, וְנֶאֱמָן. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בַּחוּצָה לָאָרֶץ; אֲבָל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּזִמְן שְׁכָלָה לְיִשְׂרָאֵל, לִוְקִחִין מִכָּל אָדָם.

ח. טֵבַח הַנֶּאֱמָן לְמִכּוֹר בֶּשֶׂר, וְנִמְצָא בֶּשֶׂר נִבְלָה אוֹ בֶּשֶׂר טְרֶפָה מִחֲזִיר אֶת הַדָּמִים לְבַעֲלִים; וּמִשְׁמַתִּין אוֹתוֹ, וּמַעֲבִירִין אוֹתוֹ. וְאֵין לוֹ תִּקְנָה לַעוֹלָם לָקַח מִמֶּנּוּ בֶּשֶׂר עַד שִׁילֵךְ לְמָקוֹם שְׂאִין מִכִּירִין אוֹתוֹ, וְיַחֲזִיר אֲבֵדָה בְּדָבָר חָשׁוּב, אוֹ יִשְׁחַט לַעֲצָמוֹ וְיִוצִיא טְרֶפָה לַעֲצָמוֹ בְּמִמּוֹן חָשׁוּב: שְׂוֵדָאֵי עֲשֵׂה תִשׁוּבָה, בְּלֹא הָעֲרָמָה.

ט. הַלּוֹקֵחַ בֶּשֶׂר וּשְׁלַחוֹ בְּיַד אֶחָד מֵעַמֵּי הָאָרֶץ, הֲרִי זֶה נֶאֱמָן עָלָיו; וְאֵף עַל פִּי שְׂאִינוֹ מִחֻזָּק בְּכַשְׁרוֹת, אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ שְׂמָא יַחֲלִיף. וְאִפְלוּ עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמָּהוּתִיהֶן, נֶאֱמָנִין בְּדָבָר זֶה; אֲבָל לֹא גוֹיִים, שְׂמָא יַחֲלִיף.

י. עֶשֶׂר חֲנִיּוֹת, תִּשְׁעַ מוֹכְרוֹת בֶּשֶׂר שְׁחוּטָה וְאַחַת מוֹכֶרֶת בֶּשֶׂר נִבְלָה, וְלָקַח בֶּשֶׂר מֵאַחַת מֵהֶן, וְאֵין יִדּוּעַ מִמֵּי לָקַח הֲרִי זֶה

אָסור. אַבל בֶּשֶׁר הַנִּמְצָא מִשְׁלָךְ בְּשׁוּק, הֵלֶךְ אַחֵר הָרֹב: אִם הָיוּ רַב הַמוֹכְרִין גּוֹיִים, אָסור; וְאִם הָיוּ רַב הַמוֹכְרִין יִשְׂרָאֵל, מִתֵּר. וְכֵן בֶּשֶׁר הַנִּמְצָא בְּיַד גּוֹי אִם הָיוּ מוֹכְרֵי הַבֶּשֶׁר יִשְׂרָאֵל, מִתֵּר. זֶה הוּא דִּין תּוֹרָה; וּכְבֵּר אָסְרוּ חֲכָמִים כָּל הַבֶּשֶׁר הַנִּמְצָא, בֵּין בְּשׁוּק בֵּין בְּיַד גּוֹי אֶף עַל פִּי שֶׁכָּל הַשּׁוֹחֲטִין וְכָל הַמוֹכְרִין יִשְׂרָאֵל.

יא. וְלֹא עוֹד אֵלָּא הַלּוֹקֵחַ בֶּשֶׁר וְהַנִּיחוֹ בְּבֵיתוֹ, וְנִעְלָם מִן הָעֵין אָסור: אֵלָּא אִם כֵּן הָיָה לוֹ בּוֹ סִימָן, אוֹ שֶׁהָיָה לוֹ בּוֹ טְבִיעוֹת עֵין וְהוּא מִכִּירוֹ וְדָאִי שֶׁהוּא זֶה, אוֹ שֶׁהָיָה צָרוּר וְחָתוּם.

יב. תָּלָה כָּלִי מֵלֹא חֲתָכוֹת בֶּשֶׁר, נִשְׁכַּר הַכָּלִי וְנִפְּלוּ הַחֲתָכוֹת לָאָרֶץ, וּבָא וּמִצָּא חֲתָכוֹת, וְאֵין לוֹ בָּהֶן סִימָן וְלֹא טְבִיעוֹת עֵין הָרִי זֶה אָסור: שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים אוֹתוֹ בֶּשֶׁר גִּרְתּוֹ חִיָּה אוֹ שֶׁרֶץ, וְזֶה בֶּשֶׁר אַחֵר הוּא.

יג. גִּיד הַנֶּשֶׁה, מִתֵּר בַּהֲנָאָה. לְפִיכָךְ מִתֵּר לְאָדָם לְשַׁלַּח לְנֹכְרֵי יִרְךָ שֶׁגִּיד הַנֶּשֶׁה בְּתוֹכָהּ, וְנוֹתֵן לוֹ הֵירֵךְ שְׁלֵמָה בַּפָּנִי יִשְׂרָאֵל; וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא יֹאכֹל מִמֶּנָּה יִשְׂרָאֵלִי זֶה, קֹדֶם שִׁינְטֵל הַגִּיד שֶׁהָרִי מְקוֹמוֹ נִכָּר. לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה הֵירֵךְ חֲתוּכָה לֹא יִתְנַנֶּה לְגוֹי בַּפָּנִי יִשְׂרָאֵל, עַד שִׁינְטֵל הַגִּיד: שְׁמָא יֹאכֹל מִמֶּנָּה יִשְׂרָאֵל.

יד. כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בְּתוֹרָה לֹא תֹאכֹל, לֹא תֹאכְלוּ, לֹא יֹאכְלוּ, לֹא יֹאכֹל אֶחָד אָסור אֲכִילָה, וְאֶחָד אָסור הִנְיָה בְּמִשְׁמַע: עַד שִׁיפְרֹט לָךְ הַכְּתוּב, כְּדֶרֶךְ שִׁפְרֹט בְּנִבְלָה "לִגְרֹ אֲשֶׁר-בְּשַׁעְרֶיךָ תִּתְנַנֶּה וְאֲכָלָה" (דְּבָרִים יד, כא); וּבַחֲלָב שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ "יַעֲשֶׂה לְכָל-מִלָּאכָה" (וִיקְרָא ז, כד). אוֹ עַד שִׁיתְפָּרֵשׁ בְּתוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה שֶׁהוּא מִתֵּר בַּהֲנָיָה, כְּגוֹן שְׁקָצִים, וְרִמְשִׁים, וְדָם, וְאִבֵּר מִן הַחֵי, וְגִיד הַנֶּשֶׁה שֶׁכָּל אֵלּוּ מִתְרִין בַּהֲנָיָה מִפִּי הַקְּבֵלָה, אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן אָסוּרִין בְּאֲכִילָה.

טו. כָּל מִאֲכָל שֶׁהוּא אָסור בַּהֲנָיָה אִם נִהְנֶה וְלֹא אֲכָל, כְּגוֹן שֶׁמִּכָּר אוֹ נָתַן לְגוֹי אוֹ לְכָלִּים אֵינוֹ לוֹקָה; וּמִכֵּין אוֹתוֹ מִכַּת מִרְדּוֹת, וְהַדָּמִים מִתְרִין. וְכָל דִּבֵּר שֶׁאָסור בְּאֲכִילָה, וּמִתֵּר בַּהֲנָיָה אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתֵּר בַּהֲנָיָה אָסור לַעֲשׂוֹת בּוֹ סְחוּרָה, וּלְכוֹן מִלֵּאכְתּוֹ בְּדְבָרִים אָסוּרִין: חוּץ מִן הַחֲלָב, שֶׁהָרִי נֶאֱמַר בּוֹ "יַעֲשֶׂה לְכָל-מִלָּאכָה" (וִיקְרָא ז, כד).

טז. לְפִיכָךְ אֵין עוֹשִׂין סְחוּרָה לֹא בְּנִבְלוֹת, וְלֹא בְּטָרְפוֹת, וְלֹא בְּשְׁקָצִים, וְלֹא בְּרִמְשִׁים. הַצֵּיד שֶׁנִּזְדַּמְּנוּ לוֹ חִיָּה אוֹ עוֹף וְדָג טִמְאִין וְצֵדָן, אוֹ שֶׁנִּצְוָה לוֹ טִמְאִין וְסָחוּרִין מִתֵּר לְמִכָּר; אֲבָל לֹא יִכוֹן מִלֵּאכְתּוֹ לְטִמְאִין.

יז. וּמִתֵּר לַעֲשׂוֹת סְחוּרָה בַּחֲלָב שֶׁחֲלָבוֹ גּוֹי וְאֵין יִשְׂרָאֵל רֹאֶהוּ, וּבְגִבְנַת הַגּוֹיִים, וְכִיּוּצָא בָּהֶן. זֶה הַכָּלָל: כָּל שֶׁאָסוּרוֹ מִן הַתּוֹרָה, אָסור לַעֲשׂוֹת בּוֹ סְחוּרָה; וְכָל שֶׁאָסוּרוֹ מִדְּבָרֵיהֶם מִתֵּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ סְחוּרָה, בֵּין בְּסִפְקוֹ בֵּין בְּוָדָאוֹ.